

Chỉ số Hiệu quả Quản trị và Hành chính công cấp tỉnh ở Việt Nam PAPI 2019

PHỤ TRƯỞNG BÁO CÁO PAPI 2019 TIẾP CẬN GIÁO DỤC BẬC ĐẠI HỌC

Tóm tắt

Ngoài báo cáo PAPI năm 2019 chính thức, phần phụ trương này đánh giá cảm nhận của người dân về tiếp cận giáo dục đại học. Trong bối cảnh các vụ gian lận liên quan đến kỳ thi tuyển sinh gần đây, khảo sát PAPI tìm hiểu cảm nhận về mức độ công bằng trong kỳ thi tuyển sinh đại học. Kết quả cho thấy đa số người dân có cảm nhận quy trình tuyển sinh đại học khá công bằng và coi trọng giá trị của việc con em mình vào đại học. Phần lớn người trả lời cho rằng đại học không chỉ dành cho con nhà giàu. Tuy nhiên, những người có nhiều trải nghiệm nhất với quy trình tuyển sinh đại học bày tỏ quan ngại nhiều nhất về tính công bằng của quy trình này. Ước tính có trên 85% số người trả lời không có bằng đại học cho rằng kỳ thi tuyển sinh đại học là công bằng, song chỉ có 69% số người đã tốt nghiệp đại học chia sẻ quan điểm này. Đáng chú ý là đa số người trả lời cho rằng đại học không chỉ dành cho người có thu nhập cao và tiếp cận giáo dục đại học khá công bằng giữa các nhóm thu nhập khác nhau. Tuy vậy, đa số chia sẻ quan ngại về tính liêm chính của công tác tuyển sinh đại học hơn những người chưa bao giờ tham dự kỳ thi tuyển sinh đại học, dù họ có bằng đại học hay không.

Tiếp cận giáo dục bậc đại học

Công bằng trong tiếp cận giáo dục đại là một vấn đề chính sách đáng quan tâm khác đối với Chính phủ trong năm 2019. Vấn đề này nổi lên từ sau một loạt cán bộ Nhà nước bị xử lý kỷ luật và bắt giữ năm 2018 do đã dính líu vào các vụ việc gian lận điểm thi vào đại học. Để ngăn ngừa những hành vi gian lận điểm thi này, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã áp dụng thêm một số biện pháp tăng cường bảo mật bài thi vào đại học.¹ Công bằng trong tuyển sinh vào đại học có ý nghĩa quan trọng bởi chất lượng và tính liêm chính của giáo dục đại học luôn được xem là những trở ngại lớn đối với tăng trưởng kinh tế ở Việt Nam.²

Bên cạnh đó, kết quả khảo sát PAPI năm 2018 cho thấy mức độ hài lòng với giáo dục giảm đáng kể. Mặc dù khảo sát PAPI tập trung tìm hiểu điều kiện và chất lượng của bậc giáo dục tiểu học, kết quả đánh giá hiệu quả hoạt động phân ngành giáo dục tiểu học thấp đi có thể là do bị ảnh hưởng từ dư luận xã hội về các vụ việc gian lận trong kỳ thi tuyển sinh đại học năm 2018.³ Để tìm hiểu khả năng tác động này, khảo sát PAPI năm 2019 đưa thêm cụm câu hỏi tìm hiểu về tiếp cận giáo dục đại học. Phát hiện từ khảo sát cho thấy, 97% số người được hỏi mong muốn con cái

¹ Xem Vietnam News (20/7/2018). Education Official arrested in Ha Giang exam cheating scandal. Available at <https://vietnamnews.vn/society/462240/education-official-arrested-in-ha-giang-exam-cheating-scandal.html>. Truy cập ngày 23 tháng 1 năm 2020.

² Xem World Education News + Reviews (8/11/2017). (8 November 2017). Education in Vietnam. Available at <https://wenr.wes.org/2017/11/education-in-vietnam>. Accessed 23 January 2020.

³ Xem Vietnam News (ngày 25 tháng 7 năm 2018). Examining fallout of high school exam scandal. Đăng tải tại <https://vietnamnews.vn/opinion/op-ed/462550/examining-fallout-of-high-school-exam-scandal.html>. Truy cập ngày 23 tháng 1 năm 2020.

mình vào đại học. Bởi mong muốn tiếp cận với giáo dục đại học là phổ biến, một khi có cảm nhận kỳ thi vào đại học không công bằng, người dân sẽ mất dần niềm tin vào hệ thống giáo dục.

Trong bối cảnh quan ngại về chất lượng các kỳ thi vào đại học như vậy, khảo sát PAPI năm 2019 cũng tìm hiểu cảm nhận của người dân về công bằng trong kỳ thi, khả năng tiếp cận bậc đại học và lợi ích của tấm bằng đại học. Kết quả khảo sát ở Bảng 1 cho thấy, nhìn chung người trả lời khá hài lòng với khả năng tiếp cận và chất lượng giáo dục đại học. Đa số cho rằng kỳ thi tuyển sinh đại học là công bằng, bậc đại học dành cho những ai cố gắng học tập, và bằng đại học có giá trị đối với tương lai của con trẻ.

Bảng 1: Đánh giá về mức độ công bằng trong kỳ thi tuyển sinh vào đại học

Ý kiến đánh giá	Không đúng	Đúng phần nào	Đúng
a. Kỳ thi vào đại học luôn đảm bảo công bằng cho mọi thí sinh.	4.99%	9.05%	85.95%
b. Con trẻ đều có thể thi đỗ đại học nếu họ cố gắng học tập hết sức.	1.45%	3.98%	94.57%
c. Bằng đại học luôn có giá trị đối với tương lai của con trẻ.	3.54%	9.01%	87.45%

Khảo sát cũng tìm hiểu mối liên hệ giữa điều kiện kinh tế của gia đình và khả năng vào đại học của học sinh. Đây là vấn đề rất quan trọng bởi nhiều vụ gian lận điểm kỳ thi tuyển sinh đại học liên quan đến mối quan hệ giữa các cán bộ quản lý giáo dục với phụ huynh của những thí sinh mong muốn được vào đại học. Bảng 2 cho thấy khoảng 22% cho rằng con cái các gia đình giàu có khả năng dễ đỗ vào đại học hơn. Tuy nhiên, đa số (67.5%) cho rằng đại học dành cho học sinh từ mọi tầng lớp trong xã hội.

Bảng 2: Điều kiện kinh tế của phụ huynh và thi đỗ vào đại học của con cái

Thang đánh giá	Không phải phụ huynh cứ có tiền là con cái họ có thể đỗ đại học
Không đồng ý	14.57%
Không đồng ý phần nào	7.81%
Không đồng ý, không phản đối	2.16%
Đồng ý phần nào	8.01%
Đồng ý	67.46%

Tuy nhiên, một yếu tố cần cân nhắc là liệu mức độ cảm nhận có khác nhau tùy theo trải nghiệm của người trả lời đối với hệ thống giáo dục hay không. Thật vậy, trong mẫu khảo sát PAPI, chỉ có khoảng 15% số người trả lời có trình độ học vấn trên cấp trung học phổ thông và có tới 85% chưa bao giờ học đại học. Cảm nhận về sự công bằng có thể phụ thuộc vào trải nghiệm của mỗi người với kỳ thi tuyển sinh vào đại học. Biểu đồ 1 cho thấy có sự khác biệt lớn giữa hai nhóm, theo đó những người chưa bao giờ thi đại học tin tưởng vào sự công bằng của kỳ thi đại học hơn những người đã trải qua kỳ thi này. Dưới 70% những người đã tốt nghiệp phổ thông trung học trở lên (bao gồm những người đã có bằng đại học, cao đẳng và trung học chuyên nghiệp) tin tưởng vào

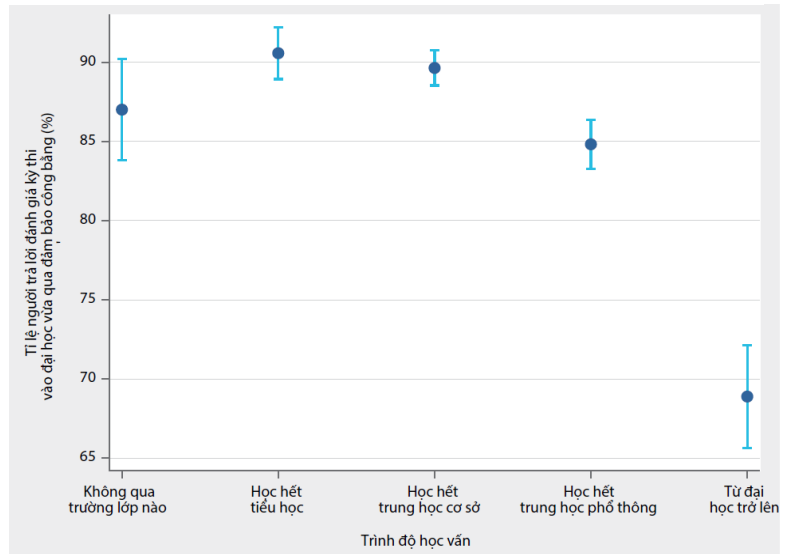
sự công bằng của kỳ thi. Tỷ lệ này ở nhóm những người chưa từng tham gia thi đại học là trên 85%.

Yếu tố điều kiện kinh tế hộ gia đình có tác động tới khả năng tiếp cận giáo dục đại học. Biểu đồ 2 cho thấy, nhóm có trình độ học vấn thấp hơn tin rằng điều kiện kinh tế của phụ huynh có tác động đến khả năng vào đại học của con cái họ. Tuy nhiên, kết quả phân tích cho thấy mối tương quan yếu giữa giữa thu nhập và mối quan ngại về công bằng trong kỳ thi tuyển sinh đại học. Biểu đồ 2 cũng cho thấy những người có trình độ học vấn thấp thường có xu hướng cho rằng đại học chỉ dành cho con nhà giàu hơn so với đánh giá của những người có mức thu nhập cao hơn hay có trình độ học vấn cao hơn.

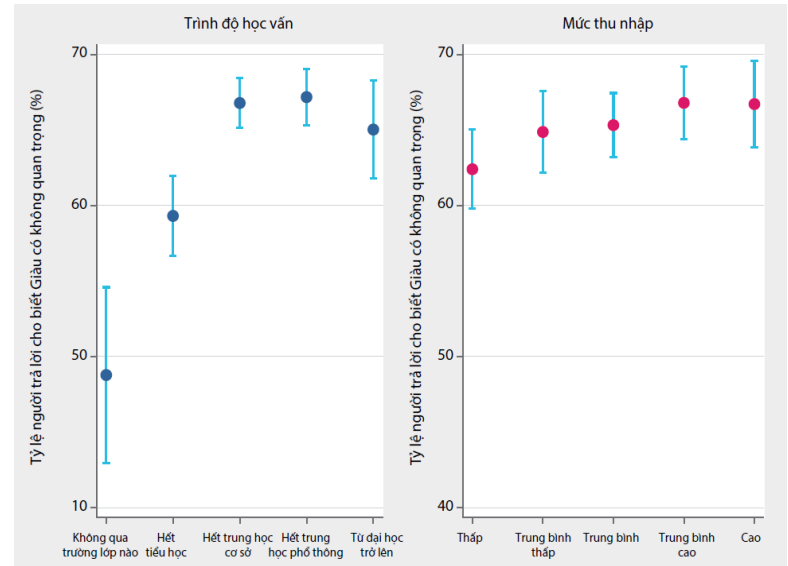
Nhìn chung, những phát hiện trên cho thấy người trả lời khảo sát PAPI 2019 có cảm nhận tích cực về công bằng trong quá trình tuyển sinh đại học và đề cao giá trị của bậc đại học. Phần lớn người trả lời cũng cho rằng đại học không chỉ dành riêng cho con cái nhà khá giả. Những người đã trải qua quá trình tuyển sinh vào đại học thể hiện mối quan ngại lớn nhất đối với vấn đề công bằng trong kỳ thi tuyển sinh đại học. Mặc dù họ tin rằng bậc đại học không chỉ dành riêng cho người giàu và khả năng tiếp cận đại học tương đối công bằng đối với các nhóm thu nhập khác nhau, nhiều người vẫn bày tỏ lo ngại về tính liên chính của kỳ thi tuyển sinh đại học nhiều hơn so với những người chưa từng trải qua kỳ thi tuyển sinh đại học.

===

Biểu đồ 1: Cảm nhận về mức độ công bằng trong kỳ thi tuyển sinh đại học

Biểu đồ 2: Tỷ lệ người dân cho rằng điều kiện kinh tế của phụ huynh không quyết định khả năng thi đỗ vào đại học của học sinh

CECODES, VFF-CRT, RTA & UNDP (2020). *Chỉ số Hiệu quả Quản trị và Hành chính công cấp tỉnh ở Việt Nam (PAPI) 2019: Đo lường từ kinh nghiệm thực tiễn của người dân. Báo cáo nghiên cứu chính sách của Trung tâm Nghiên cứu phát triển và Hỗ trợ cộng đồng (CECODES), Trung tâm Nghiên cứu khoa học và Đào tạo cán bộ Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (VFF-CRT), Công ty Phân tích Thời gian thực và Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc (UNDP). Hà Nội, Việt Nam. URL: www.papi.org.vn.*

Bảo hộ bản quyền. Không được sao in, tái bản, lưu trữ trong một hệ thống mở hoặc chuyển tải bất kỳ phần nào hoặc toàn bộ nội dung của báo cáo này dưới mọi hình thức như điện tử, sao in, ghi âm hoặc các hình thức khác khi chưa được sự đồng ý của các tổ chức thực hiện nghiên cứu.